

Να ζεις χωρίς εξηγήσεις;

/ Γνώμες

Σε μία εποχή στην οποία τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης γεννούν ένα κλίμα απαιτήσεων για να εξηγούν οι άνθρωποι τι κάνουν και γιατί το κάνουν, ιδίως όταν είναι δημόσια πρόσωπα, έχει πέσει το σύνθημα: «Ζήσε χωρίς εξηγήσεις».

- *Του Πρωτοπρεσβυτέρου Θεμιστοκλή Μουρτζανού (Δρ. Θεολογίας)*

Οι παλιοί έλεγαν «να ζεις χωρίς να σ' ενδιαφέρει ο κόσμος τι θα πει». Αυτό θεωρούνταν σημάδι ελεύθερης ψυχής, αίσθησης ανεξαρτησίας, κάποτε και γενναιότητας. Στους έρωτες που μοιάζανε αταίριαστοι κοινωνικά, ηθικά, οικονομικά το ζευγάρι που προχωρούσε, παρά τις αντιδράσεις, ήταν αυτό που πολλοί θαύμαζαν κρυφά, αλλά και άλλοι ζήλευαν και απέρριπταν. Σήμερα, ο δικαιωματισμός ως στάση ζωής έχει δικαιώσει την αντίληψη της αδιαφορίας για εξηγήσεις. Έχει όμως θέσει και στο περιθώριο την ντροπή, την αιδώ, με αποτέλεσμα να έχουμε σύγχυση στο τι είναι σωστό και τι είναι λάθος και η ηθική διάσταση του ανθρώπου να μην έχει πραξιακή πλευρά.

Προφανώς και δεν είναι απαραίτητο να δίνουμε εξηγήσεις για τις αποφάσεις μας, εφόσον αυτές δεν βλάπτουν το σύνολο. Έχουμε όμως σκεφτεί ότι ο καθένας μας έχει εντός του τη φωνή που ονομάζεται συνείδηση; Η συνείδηση, ανεξαρτήτως αν κάποιος πιστεύει στον Θεό, ανήκει στην ψυχή και την διαμορφώνει, κάνοντάς της να λογοδοτεί, ακόμη κι αν αυτή η λογοδοσία περιορίζεται μόνο στον εαυτό. Έχουμε σκεφτεί άραγε ότι η έλλειψη λογοδοσίας στη συλλογική μας ζωή, η περιφρόνηση προς τους θεσμούς ή η χρήση τους προς ίδιον όφελος είναι σημάδια ατροφικής συνείδησης, που δεν θέλει να δώσει εξηγήσεις για τις επιλογές της; Έχουμε σκεφτεί άραγε ότι η δυσκολία μας να κοιμηθούμε το βράδυ συχνά οφείλεται στο ότι η συνείδησή μας δεν είναι αναπαυμένη από τις αποφάσεις μας, ιδίως όταν αυτές μπορεί να είναι νόμιμες, αλλά πληγώνουν τους άλλους και δεν δίνουν σταθερότητα σε μας;

Στην πνευματική μας παράδοση διαβάζουμε τη φράση: «να μπορείς να δίνεις λόγο σε καθέναν που σου το ζητά για την ελπίδα που ζούμε», δηλαδή τον Χριστό (Α' Πέτρ. 3, 15). Αυτή η φράση, αν ερμηνευθεί διασταλτικά, είναι μία προτροπή όχι για να δικαιολογούμε τις πράξεις μας ελαφρά τη καρδιά, αλλά για να μπορούμε να σκεπτόμαστε τις συνέπειές τους από πριν, ώστε να επιλέγουμε τι αληθινά μπορούμε να πράξουμε και τι όχι. Το να πορευόμαστε με ένα άγχος, ότι θα πρέπει να ευαρεστούμε τους ανθρώπους, σε μία εποχή μάλιστα σχετικοποίησης των πάντων, είναι παγίδα, η οποία κρύβει μία κρυφή υπερηφάνεια. Να αγαπάμε δηλαδή τη δόξα των ανθρώπων, την ανθρωπαρέσκεια, κάτι που μπορεί να μας οδηγήσει και στην άρνηση του Θεού. Από την άλλη, η συνείδησή μας δεν υπάρχει μόνο για το εγώ. Αποτελεί κριτήριο για να ζήσουμε στο σύνολο, να προσπαθήσουμε να αλλάξουμε και τον εαυτό μας και το κοινωνικό «εμείς», αλλά και να πατάμε σε σταθερές οι οποίες δεν γκρεμίζουν την αγάπη και την αλήθεια.

Η ανάγκη για χαρά που να υπερβαίνει την ενοχή δεν χρειάζεται να καταργήσει το σωστό. Γι' αυτό και στην ανατροφή των παιδιών θέλουμε όρια. Θέλουμε ανάληψη ευθύνης. Η συνείδηση και η καλλιέργειά της είναι ο πρώτος κριτής. Αλλά και η συλλογικότητα, είτε είναι οικογένεια είτε σχολείο είτε εργασιακός χώρος είτε πολιτική είτε ενορία, αποτελούν όρια που μας δείχνουν ότι δεν μας επιτρέπονται όλα. Η αγάπη είναι και θυσία. Αυτό βεβαίως δεν δικαιολογεί ασφυκτικές συμπεριφορές, που να κάνουν τον άνθρωπο να μην μπορεί να χαρεί τίποτα, αλλά να καταπιέζεται ψυχικά. Η ταμπέλα του καλού παιδιού δεν σώζει, αλλά δεν είναι και για πέταμα. Το μέτρο είναι το άριστο.

Πηγή: pemptousia.gr